

Majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 37 „Uue põlvkonna elektroonilise side baasvõrgu toetamise tingimused ja investeeringute kava koostamise kord“ muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Majandus- ja taristuministri 30. aprilli 2015. a määruse nr 37 „Uue põlvkonna elektroonilise side baasvõrgu toetamise tingimused ja investeeringute kava koostamise kord“ muutmise eesmärgiks on kõrvaldada selle rakendamise käigus esile kerkinud takistused võimaldamaks toetatavate projektide võimalikult efektiivset elluviimist. Muudatused seonduvad abikõlblikkuse perioodi kulgema hakkamisega ning suurendavad rakendusüksuse võimalusi abikõlblikkuse perioodi paindlikumaks sätestamiseks.

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi sideosakonna nõunik Raigo Iling (tel 6 397 681; e-post: raigo.iling@mkm.ee).

Eelnõu juriidilise ekspertiisi on teostanud õigusosakonna õigusnõunik Hendrick Rang (tel 6 256 351; e-post: hendrick.rang@mkm.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kahest punktist, millest teine on rakendussäte.

1. Punktiga 1 muudetakse määruse § 8 (projekti abikõlblikkuse periood) lõiget 2 selliselt, et abikõlblikkuse periood ei ole pikem kui 24 kuud alates taotluse rahuldamise otsuses sätestatud abikõlblikkuse perioodi algusest. Muudatus korreleerub § 8 lõike 3 muudatusega.

Nimetatud punktiga muudetakse määruses ka § 8 lõiget 3, mis võimaldab rakendusüksuseks oleval Riigi Infosüsteemi Ametil (edaspidi *RIA*) taotluse rahuldamise otsuse tegemisel sätestada abikõlblikkuse perioodi algusajaks ka varasem aeg kui taotluse rahuldamise otsuse tegemise kuupäev.

Antud vajadus on ilmnenu meetme määruse rakendamise ajal viimase 2 aasta jooksul ning on tingitud investeeringute kavaga lairiba projektide toetamise protseduurilistest eripäradest.

Nimelt on perioodil 2014–2020 toetatud lairiba baasvõrgu arendamist investeeringute kavade kaudu, käsitledes lairiba baasvõrgu projekte piirkondliku tähtsusega investeeringuprojektidena ning soovides selle abil vähendada projektide killustatust ja teisalt kiirendada lairiba baasvõrgu väljaehitamise tempot. Kuid erinevalt avatud taotlusvoorudest, kus taotlused esitatakse ja rahuldatakse jooksvalt või voorudes, on investeeringute kavade jaoks vajalik protsess palju pikem ning sõltub paljudest asjaoludest, mille ajaline kestvus on tihti määramatu.

Esimene samm projekti rahastamiseks on kavandatava projekti lisamine infoühiskonna arengukava iga-aastasesse rakendusplaani, mis läbib ministeeriumite vahelise kooskõlastusringi ning seejärel esitatakse Vabariigi Valitsusele heakskiitmiseks. Rakendusplaani protsess algab üldiselt veebruaris-märtsis koostamise ja ministeeriumite

vahelise kooskõlastusega ning lõpeb Vabariigi Valitsuses heakskiitmisega aprillis-mais. Kuid tulenevalt erinevate ministeeriumite palvetest tähtaegu pikendada ning samuti tekkida võivatest erimeelsustest võib protsess venida oluliselt pikemaks kui standardis ette nähtud 2 nädalat. 2016 aastal näiteks kiitis Vabariigi Valitsus rakendusplaani heaks alles 30. juunil.

Teine samm on projektide taotluste esitamine rakendusüksusele ning taotluste nõuetele vastavuse kontroll ja hindamine hindamiskomisjoni poolt. Selle käigus võib tulla ette vajadust küsida taotlusele lisaks veel täiendavaid selgitusi ning protsess võib kesta mitmeid nädalaid. Hindamise osas on vajalik saavutada hindamiskomisjoni otsuste tegemiseks piisav koosseis ning leida hindajate seas konsensus projektide lisamiseks investeeringute kavasse.

Kolmas samm on hindamise tulemusel investeeringute kava koostamine, kooskõlastamine ning ministri käskkirjaga kinnitamine.

Teise ja kolmanda sammu tegemise lõpptähtajaks on määruse kohaselt 30 päeva pärast taotluste esitamise tähtaega.

Neljas samm on RIA-s taotluse rahuldamise otsuse tegemine. Määruse alusel on selleks ette nähtud 10 tööpäeva alates investeeringute kava edastamisest rakendusüksusele, kuid seda on võimalik põhjendatud juhtudel pikendada.

Eelnevalt kirjeldatud pika protsessi tõttu on lairiba baasvõrgu projektide puhul osutunud tõsiseks probleemiks ehituseks sobiliku aja alguse venimine.

Kuna aga lairiba baasvõrgu ehituse jaoks on sobivaim aeg just kevadest sügiseni ning samuti mõjutavad ehitust paljud muud tegurid, nagu näiteks teede renoveerimine ja sellega seotud load Maanteeametilt ja kohaliku omavalitsuse üksustelt, on ehitajad ning lairiba baasvõrgu arendajad keerulises olukorras, sest isegi rakendusplaanis sisalduvate projektide korral puudub võimalus mõnede vajalike tööde teostamiseks (näiteks kaablitrassi rajamine koos samaaegselt toimuva maantee rekonstrueerimistöödega), kuna eksisteerib hilisem risk nimetatud tööde klassifitseerimiseks mitteabikõlblikeks.

2. Punktiga 2 täiendatakse määruse § 27 (rakendussätted) teise lõikega nii, et määruse § 8 lõikeid 2 ja 3 rakendatakse tagasiulatuvalt alates 9. maist 2015. a, ehk siis algsest määruse kehtima hakkamisest alates. Nimetatu on vajalik, et tagada rakendusüksusele võimalus vajaduse ilmnemise korral korrigeerida ka juba tehtud taotluse rahuldamise otsuseid.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel kehtestatud Vabariigi Valitsuse määrused, mis omakorda on kooskõlas ELi õigusega:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320–469).

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1303/2013 artikli 65 lõike 2 kohaselt on kulud Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest toetuse saamiseks kõlblikud juhul, kui need on tekkinud toetuse saajal ja tasutud kõige varasemalt 1. jaanuaril 2014. a. Seega on regulatsioon kooskõlas nimetatud sättega.

Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seaduse § 2 punkti 6 kohaselt on abikõlblikkuse periood muuhulgas toetuse andmise tingimusi kehtestavas määruses kindlaks määratud ajavahemik, mis jääb ajavahemikku 2014. aasta 1. jaanuarist kuni 2023. aasta 31. detsembrini. Vabariigi Valitsuse 1. septembri 2014. a määruse nr 143 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetusest hüvitatavate kulude abikõlblikuks lugemise, toetuse maksmise ning finantskorrektsioonide tegemise tingimused ja kord“ § 2 lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui see tekib abikõlblikkuse perioodil.

Tagantjärele abikõlblikuks lugemisel tuleb rakendusüksusel jälgida ka määruse 1303/2013 artikkel 65 lõiget 6, mis on sätestatud ka Vabariigi Valitsuse 21. augusti 2014. a määruses nr 133 „Perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse taotlemise ja taotluste menetlemise nõuded ja tingimused toetuse andmise tingimuste määruse kehtestamiseks“ § 4 lõike 1 punktis 9, mis sätestab taotlusele nõudeks selle, et toetatavad tegevused ei tohi olla enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud, sõltumata sellest, kas kulud on tasutud.

4. Määruse mõjud

Määruse muudatused projekti abikõlblikkuse perioodi alguskuupäeva osas tagavad rakendusüksusele suurema paindlikkuse abikõlblikkuse perioodi määramisel ja seeläbi võimaluse toetatavate projektide efektiivsemaks elluviimiseks, lähtuvalt projektide sesoonsusest ja vajadusest arvestada erinevate rangete nõuetega, mis tulenevad ehitamiseks ettenähtud ajalistest piirangutest Maanteeametilt, kohaliku omavalitsuse üksustelt ja teistelt asutustelt.

Muus osas ei oma määruse muudatus mingeid uusi ja täiendavaid mõjusid võrreldes sellega, mis on juba kajastatud määrusega algselt kaasnenud seletuskirjas.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too kaasa täiendavaid rahalisi kulutusi ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, määruse § 8 lõiget 2 ja 3 rakendatakse tagasiulatuvalt muudetava määruse jõustumisest 2015. aasta 9. mail.

7. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile Eelnõude infosüsteemi vahendusel. Rahandusministeerium kooskõlastas eelnõu märkustega, mille arvestamise ja mitteamistamise osas on ülevaade koos põhjendustega leitav seletuskirja lisas.